

תקדים חברתי בישראל: האשה הסכימה

לשלם לבעלה במשך שבע שנים מזונות

צמוד לדולר, ולתת לו בית ומכונית

מזונות לבעל

הגיע לטיוול, קפץ לבקר את הדודה, ושם היו לו שתי אפשרויות: לשאת את ג'וליט או לשאת את אחותה. הגבר הגאה בן ה-30 בחר בילדה היפה. הם נישאו והיא עלתה ארצה.

מספרת היום ג'וליט: "הייתי בסך הכל ילדה קטנה, מה שהבנתי זה שהוא היה בן מיספחה, אמרו לי להתחנך, לא חשבתי שאני יכולה לטרום או התחנתי."

יוסי אומר: "היא אומנם היתה בת 15 וחודשיים, אבל בכלל לא ילדה, היא נראתה כבת 20. התנהגה כבחורה בוגרת. היא מצאה חן בעיני ואני מצאתי חן בעיניה. רק אחרי כן באנו להורים וגם הם הסכימו לנישואין."

רכוש מוביל לגט

ה ילדה-אשה התבגרה במהירות, אחי רי שנים אחדות ילדה בת, אחרי כן בן. החיים בבית הפכו בלתי-נסבלים. ג'וליט ייש טוענת: "בהתחלה ניסיתי לאהוב אותו אבל אנהנו פשוט לא מתאימים, אני שונה

כבוד השופט, אתה מסכים שאשה צעירה, אשה אלגנטית, אשה יפה שכזו תביא את בעלה לכדי חרפת רעב?"

שאלה התייבעת ברחמים.

"כן!" ענה השופט.

"כדי שלא יהיה בחרפת רעב, ולא יסבול, אני משאירה אותו בתוך הבית שלו, עם מכונית ב"חוו ואני מתנדבת ומתחייבת לשלם לו ארבעת אלפים לירות להודש צמודים לדולר." אמרה האשה הצעירה, האלגנטית והיפה שמדה על דוכן בית-המישפט המחוזי לפני כשנתיים.

"לא" אמר השופט, "אני לא מסכים, אך מאידך אני מסכים לאלפיים במקום ארבעת אלפים".

הדרישה היווה את אחד משלבי הביניים לתביעת גירושין ארוכה שבסופה ניתן צו חלוקת רכוש המהווה תקדים חברתי — האשה היא המשלמת מזונות לבעלה. היא הממונה על כלכלת הילדים, והיא המחזיקה בכס המישפחתי, בתנות.

ג'וליט ויוסי דן נישאו במרטיי, כש-ג'וליט היתה בת 15. על פי חוקי צרפת מותרים נישואין בגיל זה. חתנה היה קרוב מיספחה שאותו לא הכירה לפני כן. הוא

פור מוצגת על-ידי סעיף כדוגמה לדרך השיבה זו.

כפי שיועד כל בוגר תיכון בישראל, הצהרת בלפור ניתנה על-ידי מעצמה אי-רופית, ביחס לאיזור לא-אירופי, תוך התעלמות מקיומה ומרצונה של האוב-לוסיה הקיימת באיזור. תחילתה של הציונות בתקופה שבה התבצעה ההתי-פשוט הגדולה ביותר באפריקה ובאסיה, מקוננו ועד הודו-סין, בעזרת ציטוט מדבריהם של אבות הציונות ומנהיגיה, מתיאודור הרצל וחיים ויצמן עד יוסף וייץ ומשה דיין, מראה סעיף כי לא נכונה הטענה שהציונות פשוט לא ידעה על קיומם של ילידים בפלסטין. מנהיגי הציונות, מהרצל ועד ישראל קניג ואריאל שרון, ידעו היטב כי ישנם ילידים ב-פלסטין, והיו להם רעיונות ותוכניות מגובשות יותר ומגובשות פחות, לגבי מה שיעשה בילידים אלה.

תיאורה של הציונות בספר הוא תיאור של הצלחה. סעיף מדגיש את הישגיה של הציונות, ומציין לטובה את המעשיות ותשומת-הלב לפרטים בתנועה הציונית. בעיית ההצלחה הציונית היא בכך, שהיא כרוכה גם בכישלון ובאסון — של ה-פלסטינים. עיקרו של הספר מוקדש ל-תיאורה של הציונות מנקודת הראות של קורבנותיה, משום שקוראיו מכירים כבר היטב את סימורה של הציונות מנקודת הראות של המנצחים. סעיף מסכים עם ישראלים רבים, הטוענים בציונות (או בציוניות) כי "הציונות לא באה לעולם כדי לפתור את בעיות הער-בים, אלא את בעיות היהודים". הציר-נות היתה אמנם טובה מאד ליהודים, אך רעה מאד לפלסטינים. "כל דבר חיובי מנקודת הראות הציונית הוא שלילי מנקודת הראות של הילידים הפלסטי-ניים". הישגיה של הציונות אינם ניתנים להכחשה, אך אלה היו הישגים שנועדו ליהודים בלבד. ניצחון הציונות שינה את ההיסטוריה של העם הפלסטיני, ולכן הציונות חשובה לעם הזה לא פחות מאשר היא חשובה לעם היהודי. כמו דוברים פלסטינים אחרים, גם סעיף קורא לבני עמו ללמוד מן הציר-נות, ובמיוחד מייעילותה ומעשייתה. יש בדבריו מידה ניכרת של התפעלות והע-רכה, ורצון להזדהות עם היצירתיות ר-הפעלתנות שבציונות. אם הפלסטינים היו ונשארו קורבנות הציונות, בהיותם קור-בנות הם למדו להכיר את דרך הפעולה הציונית מקרוב, ומדרך זו הם למדו וילמדו לטובתם הם.

ובכן — אומר כבר הקורא חסר ה-סבלנות — מה הוא בעצם מציע? האם יש לו פיתרון כלשהו? סעיף אינו נכנס לפרטים של פיתרון אידיאלי לסיכסוך, ואינו חושב שיש פיתרונות קלים, אך הוא מציע כמה צעדים ראשוניים: "הגיע הזמן שפלסטינים ויהודים-ישראלים יישבו יחד וידונו בכל הנושאים העומדים ותלויים ביניהם — זכויות הגירה, פי-צויים על הרכוש שאבד וכו', הכל בהקשר של דיון כללי בשלום העתיד לבוא, תוך הודאת הציונות בעובדה, שהשיחורר ה-לאומי היהודי (כפי שהוא נקרא לפ-עמים) התרחש על חורבותיו של קיום לאומי אחר, לא במופשט אלא במצי-אות. צריך להכיר בעובדה, ששאלת פלסטין אינה רק נושא לדיון סגור ותי-אורטי בין ציונים, על ההתנהגות הנאו-תה לישראל ולציונות בארץ שהיתה פעם פלסטין, אלא עניין מדיני חיוני, לערבים וליהודים, החיים יחד בשטח משמעותי לשניהם". ברור שסעיף מקבל את ההג-דרה הציונית של ישראל, כמדינתם של כל יהודי העולם. הוא אומר זאת במירוש, ומדגיש כי כל פיתרון חייב לכלול ויתור של רעיון זה ומעבר למצב נורמאלי, שבו ישראל, כמו כל מדינה אחרת בעולם, תהיה מדינתם של היהודים והערבים החיים בה.

סעיף תומך באופן ברור ביותר ברעיון המדינה הפלסטינית ברצועת עזה ובגדה המערבית, והוא מאמין כי מדינה כזו תהיה הצעד הראשון והחשוב ביותר לק-ראת שלום בין הפלסטינים וישראל. הוא גם אומר בפירוש, כי רעיון המדינה ה-פלסטינית לצד ישראל כרוך בויתור על חלומות השיבה ליפו ולחיפה, ולכפרים ולפרדסי החושש שאינם קיימים עוד. בני הדור שלו בקרב הפלסטינים מוכנים לוותרו כזה על רעיון השיבה, מתוך הכרת המציאות, אם גם מתוך צער וכאב. "ר"ר בנימין בית-הלחמי

שמו של הספר הוא, "שאלת פלסטין", ולא השאלה הפלסטינית, והוא מתייחס לא רק לעם אלא גם לארץ. כן, סעיף טוען שהיתה פעם ארץ שנקראה פלס-טין, ארץ ערבית שאינה קיימת עוד, ואשר היתה קיימת עד שנת 1948. ואם אין היום ארץ הנקראת פלסטין, זה לא משום שאין עם פלסטיני. אבל הדגש הוא על הארץ ועל ההיסטוריה שלה, ולא רק על האנשים והעם. כפי שכותב סעיף: "העובדה היא שהיום פלסטין אינה קיי-מת, אלא כזכרון, או, וזה חשוב יותר, כ-רעיון, חוויה אנושית ופוליטית ופעולה של רצון המוני בלתי נראה." מטרתו של סעיף איננה ליצור מחדש את הארץ ש-אינה קיימת, אלא להבין את העובדות ההיסטוריות הקשורות בקיומה (בעבר) וברעיון הקשור בה (בהווה ובעתיד). את ההיסטוריה של העם הפלסטיני בארצו מסכם סעיף כדלהלן: "בארץ ה-נקראת פלסטין חי, כרוב מכריע במשך מאות שנים, עם, בעיקרו נודד, אך למ-רות זאת ניתן לזהויו מבחינה חברתית, תרבותית, פוליטית וכלכלית, ששפתו הי-תה ערבית ודתו (לגבי הרוב המכריע) איסלאם. עם זה — או אם מישהו ירצה להכחיש שהם ראו את עצמם כעם ב-משמעות המודרנית, קבוצה זו של אני-שים — הזדהו עם האדמה שאותה עיבדו ועליה חיו (בעוני או לא — שאלה בלתי-רלבנטית). הזדהותם זו גברה אחרי ש-הוחלט באירופה ועל-ידי אירופים, ל-יישב מחדש, ליצור מחדש, לכבוש מחדש את הארץ ליהודים שיובאו אליה ממק-רות אחרים." זהו סיכום ההיסטוריה הפלסטינית לפי סעיף, ואין כל ספק שזהו סיכום ההיסטוריה מנקודת הראות של העם הפלסטיני כולו.

החוויה הפלסטינית הבסיסית היא זו של התנגדות לניתוק הקשר שבין העם וארצו. כך מוגדרת הישות הפלסטינית, והיא תמשך להיות מוגדרת בצורה זו בעתיד הנראה לעין. לדעת סעיף, סביר מאד להניח שבמקביל להתנגדות הפלס-טינית תימשך גם ההתנגדות ההפוכה מצד הציונות וישראל: הסיכוי לקבל את קיר-מו של עם פלסטיני, שאינו רק מיטרד, אלא אוכלוסיה הקשורה לארצה בקשר ב-לתינתק.

לקורא הישראלי המצוי, שינק את המיתולוגיה הציונית יחד עם חלב אמו (או חלב תנובה), ואפילו לקורא היש-ראלי יפה-הנפש, שהשתתף בעצרות של שלום-עכשיו וחתם על עצומות, זהו ספר מרגיז ביותר. סעיף משתמש עשירות פעמים במילה המרגיזה ביותר לגבי כל ציוני טוב, מילה האסורה בהשמעה ר-המעלה חיוורון או סומך של זעם בפניו של כל תועמלן ישראלי, מילה שאינה קיימת בעברית — קולוניאליזם.

לפני זמן רב נחקלתי בביטוי חדש בשפה העברית, כשהיסטוריון של התנועה הציונית דיבר על הציונות כתנועה "מיישבת ארץ". ביטוי חדש זה נולד, כמובן, כדי למנוע שימוש באותו מושג שאין להזכירו — קולוניאטור או קולוני-אלים (כדאי לחשוב לרגע על כמה מילים הקיימות בשפה העברית ועל מק-רן. למשל: "מושבה" ו"התיישבות". מאין באו "אוצר התיישבות היהודים" של הרצל?). לסעיף אין כל התנגדות לתיאורה של הציונות כתנועה, "מיישבת ארץ". זה בדיוק מה שהוא טוען. הציר-נות היא תנועה מיישבת ארץ, ובעייתה הקטנה של הציונות היא שהארץ ש-אותה רצתה ליישב הייתה כבר מיושבת. סעיף מזכיר לנו שוב, אם במקרה שכח-נו, שארץ-ישראל, או פלסטין, או ציון, היתה כבר ארץ מיושבת בתקופה שבה טבע ישראל זנגוויל את הסיסמה הידועה "עם ללא ארץ, ארץ ללא עם". העוב-דות כאן הן פשוטות וברורות, וסעיף מציג אותן בפשטות. בשנת 1914 היו בארץ 60 אלף יהודים ו-630 אלף ער-בים; בשנת 1931 היו בארץ 175 אלף יהודים ומיליון ו-33 אלף ערבים; בשנת 1947 היו בארץ 608 אלף יהודים ומיל-יון ו-304 אלף ערבים.

הציונות כתנועה היסטורית קמה על רקע המצב ההיסטורי של הקולוניאליזם (ב-1918 שלטו מעצמות אירופיות ב-85 של כדור הארץ. זוכרים את המפות שבהן הומיעה האימפריה הבריטית בוורוד ו-כיסתה את רובו של העולם?), תוך ש-יתוף-פעולה עם מעצמות קולוניאליסטיות, ומתוך דרך השיבה קולוניאליסטית ב-יחסה לילידים ולזכויותיהם. הצהרת בל-